

KESKİN SESİ

KAMU EMEKÇİLERİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU YAYIN ORGANIDIR - 15 KASIM 2022

2023 BÜTÇESİYLE; YÜKÜMÜZ ARTACAK!

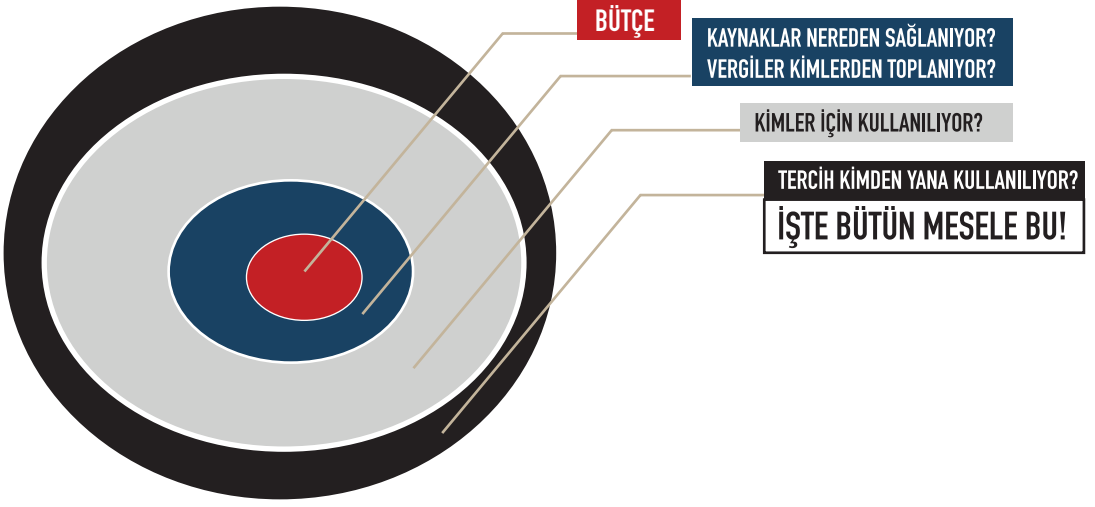
Gittikçe Artan Bu Yükü
Daha Ne Kadar Taşıyacağız?

**SEÇİM BÜTÇESİ
DEĞİL
GEÇİM BÜTÇESİ
İSTİYORUZ!**

BÜTÇELER SİSTEMİN AYNASIDIR!

2023 bütçe yasa tasarısının TBMM'deki görüşmeleri sürüyor. Ancak kamu emekçilerinin, emeklilerin, işçilerin, gençlerin, kadınların, halkın ve onları temsil eden sendikaların, konfederasyonların, derneklerin nasıl bir bütçe istediği yine sorulmuyor.

Bütçenin temel kaynağını oluşturan vergileri hem çalışırken hem tüketirken ödeyenler olarak bütçe hakkımız yok sayılıyor. Ödediğimiz vergilerden aldığımız maaşlara-ücretlere, yararlanacağımız kamu hizmetlerine kadar hayatımızın hemen her alanı bütçe ile belirlenmektedir.

Dolayısıyla bütçeler sadece bir takım rakamlara, teknik hesaplamalara yer verilen metinler değildir.

Bütçeler bir ülkede kaynakların, vergilerin kimlerden toplandığını ve söz konusu gelir ve kaynakların kimler için kullanılacağını gösteren belgelerdir.

Bunun için bir ülkedeki mevcut sistemin kimden veya kimlerden yana olduğunu anlamanın en kolay yolu bütçesine bakmaktır.

ÜLKEMİZ BÜTÇELERİNDEN YANSIYAN TABLO

%99'UN DEĞİL, %1'İN FAYDASI TEMEL ALINMIŞTIR!

HALKIN, EMEKÇİ-
LERİN BÜTÇE
HAKKI ORTADAN
KALDIRILMIŞTIR!

KADINLAR YOK SAYILMIŞ,
TOPLUMSAL CİNSİYETE
DUYARLI BÜTÇELEME
GÖZ ARDI EDİLMİŞTİR.

KAMU HİZMETLERİNE YATIRIMLAR
AZALMIŞTIR. EĞİTİM VE SAĞLIK
BAŞTA OLMAK ÜZERE TÜM KAMU
HİZMETLERİNE CEBİMİZDEN
ÇIKAN PARA ARTMIŞTIR.

VERGİLERİMİZ, KAMU-ÖZEL
İŞBİRLİĞİ PROJELERİNE,
KUR KORUMALI MEVDUATA,
"HAZİNE GARANTİSİ" VE FAİZ
OLARAK AKTARILMIŞTIR!

VERGİ ADALETSİZLİĞİ
DERİNLEŞMİŞ,
TÜM VERGİ YÜKÜ
EMEKÇİLERE,
HALKA YIKILMIŞTIR.

ÜLKENİN KAYNAKLARI
ÖZELLEŞTİRMELERLE,
ÇATIŞMA VE SAVAŞ
POLİTİKALARIYLA
HEBA EDİLMİŞTİR.

ÜLKEMİZDE BUGÜNE KADAR HAYATA GEÇİRİLEN BÜTÇELERDE :

- Halkın, emekçilerin taleplerine kulak tıkanmış, bütçe hakkı yok sayılmıştır.
- Vergi adaletsizliği derinleştirilmiş, tüm yük adaletsiz vergilerle emekçi kesimlerin ve halkın omuzlarına yıkılmıştır.
- Ülkenin kaynakları üretime, istihdama değil, beton-inşaat ekonomisine, doğa düşmanı projelere harcanmıştır.
- Kamu hizmetlerine ayrılan kaynaklar-yatırımlar gittikçe azaltılmış, dolayısıyla bu hizmetler için cebimizden çıkan para artmıştır.
- Savunma ve güvenlik harcamaları; emperyal arayışların, Kürt sorununda benimsenen çözümsüzlük politikalarının, iç ve dış politikada izlenen gerginlik stratejisinin bir sonucu olarak sürekli artırılmıştır.
- Kadınların en temel ihtiyacı olan toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme göz ardı edilmiştir.
- Vergilerimiz faize, hizmet alsak da almasak da Kamu Özel İşbirliği projelerine (şehir hastanesi, yol, köprü, hava limanı vb.) Kur Korumalı Mevduat (KKM) sistemine hazine garantisi ve faiz olarak aktarılmıştır.

Kısacası başta emekçi kesimler olmak üzere halkın %99'unun omuzlarına yıkılan vergiler toplumun %1'ini oluşturan zenginlerin, patronların, sermayenin ihtiyaçları için kullanılmıştır.

MİLYONLARIN SÜRÜKLENDİĞİ DERİN YOKSULLUĞU, İŞSİZLİĞİ, VERGİ VE GELİR DAĞILIMI ADALETSİZLİĞİNİ, GÜVENCESİZLİĞİ BESLEYEN KISIR DÖNGÜ DAHA DA BÜYÜTÜLDÜ.

Türkiye’de yıllardır hayata geçirilen sermaye yanlısı programlarla halkın, emekçilerin birikiminin ürünü kamu işletmeleri, fabrikalar yok pahasına satıldı, özelleştirildi.

Sonuçta ülkemiz sanayiden tarım ürünlerine, hammaddeyi gıdaya kadar her alanda dışarıya–ithalata bağımlı hale getirildi.

Ülke tarımına darbe indirildi. Doğamız yabancı–yerli şirketlerin talanına açıldı.

Ülkeyi yönetenlerin ithalata bağımlılık başta olmak üzere ısrarla sürdürdüğü yanlış politikalar halka, emekçilere daha fazla yoksulluk daha fazla işsizlik olarak geri döndü.

Bu olumsuz tabloyu değiştirmek için sosyal bir araç olarak kullanılması gereken bütçelerle tam tersi adımlar atıldı.

BÜTÇEDE GENEL GÖRÜNÜMÜMÜZ

Halk hemen hemen tamamı için hiçbir inandırıcılığı kalmayan TÜİK sanal rakamlarına göre ülkemizde son 25 yılın en yüksek enflasyonu yaşanıyor.

Ülkeyi yönetenler enflasyonun, işsizliğin tüm ülkelerde arttığına, gelişmiş ülkelerde market raflarının boş olduğuna, zengin ülkelerin bile bizi kışkırdığına dair masalları anlata dursun..

Hız kesmeden devam eden zam kasırgası gerçekte yaşanan hayat pahalılığının TÜİK rakamlarının çok üzerinde olduğunu ispatlıyor. TÜİK rakamlarının yalan, yoksulluğun gerçek olduğunu her gün iliklerimize kadar yaşıyoruz.

Geldiğimiz noktada nüfusun dörtte biri sosyal yardımlarla yaşamını sürdürebiliyor. Çalışan nüfusun yarısından fazlası asgari ücret ve civarında ücret ile geçinmeye çalışıyor.

Türkiye, enflasyon ve işsizliğin toplamından oluşan dünya sefalet endeksinde 156 ülke arasında dünya liderliğine yükselmiş bulunuyor.

RESMÎ ENFLASYON SON 25 YILIN ZİRVESİNDE

TÜİK	TÜKETİCİ ENFLASYONU (TÜFE)	%85,51
	GIDA ENFLASYONU	%99,05
	ULAŞTIRMA ENFLASYONU	%117,15
	ÜRETİCİ ENFLASYONU (Yİ-ÜFE)	%157,69
	12 AYLIK ORTALAMA ÜRETİCİ ENFLASYONU *(CUMHURİYET TARİHİNİN EN YÜKSEK YENİDEN DEĞERLEME ORANI)	%122,93

YAŞANAN GERÇEK HAYAT PAHALILIĞI TÜİK RAKAMLARINI KATLIYOR!

ENAG	YILLIK TÜKETİCİ ENFLASYONU	%185,34
BES-AR	YILLIK TÜKETİCİ ENFLASYONU	%175,95
	YILLIK GIDA ENFLASYONU	%252,25
	4 KİŞİLİK AİLENİN AÇLIK SINIRI	8.028 TL
	4 KİŞİLİK AİLENİN YOKSULLUK SINIRI	26.155 TL
	BİR KİŞİNİN YAŞAM MALİYETİ	10.837 TL

GELİR DAĞILIMI

EN ZENGİN %1 TOPLAM SERVETİN %41'İNE SAHİPKEN
%99 TOPLAM SERVETİN %59'UNU BÖLÜŞÜYOR.

İŞSİZLİK

7.5 MİLYON İŞSİZ - HER HANEDE BİR İŞSİZ

SONUÇ

DÜNYA SEFALET ENDEKSİNDE DÜNYA LİDERLİĞİ

PARAMIZ PULA DÖNDÜ! 200 TL Tedavüle girdiği günden bugüne 120 dolar değer kaybetti.

1 Ocak 2009 1 Dolar = 1.53 TL 200 TL = 131 Dolar 8 Kasım 2022 1 Dolar = 18,60 TL 200 TL = 10,75 Dolar

Tedavüldeki en kıymetli banknotumuz olan 200 TL ile piyasaya ilk sürüldüğü gün olan 1 Ocak 2009 tarihinde 131 dolar alınıyordu. Bugün 200 TL ile sadece 10 dolar 75 sent alınıyor.

MAAŞLARIMIZ BUHARLAŞTI!

20 Yılın Sonunda Geldiğimiz Yer : “ASGARI ÜCRETLİLER ÜLKESİ”

	2002 (Kasım)	2022 (Kasım)
Asgari Ücret	183 TL	5.500 TL
En Düşük Kadrolu Kamu Emekçisi Maaşı (Bekâr- 15. Derecenin 1. Kademesi-Hizmetli)	392 TL	8.050 TL
Ortalama Kamu Emekçisi Maaşı (Evli, Eşi çalışmayan, 2 çocuklu - Aile yardımı dâhil)	595 TL	9.900 TL
Ortalama Kamu Emekçisi Emeklisi Maaşı	490 TL	6.870 TL
En Düşük Kamu Emekçisi Maaşı / Asgari Ücret	2.14	1.46
Ortalama Kamu Emekçisi Maaşı / Asgari Ücret	3.25	1.80
Ortalama Kamu Emekçisi Emeklisi Maaşı/Asgari Ücret	2.70	1.25

- Asgari ücret ülkemizde hızla genel ücret haline geldi.
- Çalışan nüfusun yarısından fazlası asgari ücret ve civarında ücret ile geçim mücadelesi veriyor.
- 20 yıl önce asgari ücretin 2.14 katı olan en düşük kamu emekçisi maaşı bugün 1.46 katına düştü.
- 20 yıl önce asgari ücretin 3.25 katı olan ortalama kamu emekçisi maaşı (aile yardımı dâhil) bugün asgari ücretin 1.8 katına indi.
- En büyük erime emekli maaşında oldu. 20 yıl önce asgari ücretin 2.7 katı olan ortalama kamu emekçisi emeklisi maaşı bugün asgari ücretin 1.2 katına indi.
- Asgari Ücret 20 yıl önce de açlık sınırının altındaydı, bugün de altında.
- Bu yılın başında “tarihi artış” denilerek 4 bin 253 TL’ye çıkarılan asgari ücret enflasyon karşısında birkaç ay geçmeden eridi. Temmuz ayında 5 bin 500 TL’ye çıkarıldı ancak yine iki ay içinde açlık sınırının altında kaldı.
- 2021 yılı başında 2.826 TL olan asgari ücretle 383 dolar alınabiliyordu. Bugün (8 Kasım 2022) ise ancak 296 dolar alınabiliyor.

SADECE 2021 BAŞINDAN BUGÜNE

Ortalama kamu emekçisi maaşı son 22 ayda 153 Dolar eridi.

KAMU EMEKÇİSİ MAAŞINDA YAŞANAN ERİME - SON 22 AY (Evli, eşi çalışmayan, 2 çocuklu, Aile yardımı dahil)

8 OCAK 2021 tarihinde 5050 TL maaş ile, 685 Dolar alabilirken

8 KASIM 2022 tarihinde 9900 TL maaş ile, 582 Dolar alabiliyor.

EMEĞİN BÜYÜMEDEN ALDIĞI PAY SON YİRMİ YILIN EN DİP NOKTASINA İNDİ!

Büyümeden Alınan Pay	2020 II. Çeyrek	2022 II. ÇEYREK
Emeğin Payı	%36,8	%25,4
Sermayenin Payı	% 42,9	%54

Türkiye ekonomisi bu yılın ikinci çeyreğinde yüzde 7,6 oranında büyüdü. Ancak ücretlilerin sadece son 2 yılda büyümeden aldığı pay yüzde 11,4 azalırken sermayenin payı yüzde 11,1 arttı.

SERMAYE BÜTÇELERİNİN SON KOPYASI 2023 BÜTÇESİ İLE YÜKÜMÜZ DAHA DA ARTACAK

BÜTÇE Milyar TL	2021	2022 (Ek Bütçe Dahil)	2023	ARTIŞ%		
				2021-2022	2022-2023	2021-2023
Gelirler	1.402	2.672	3.180	%91	%43	%172
Vergi Gelirleri	1.165	2.270	3.200	%95	%41	%175
Giderler	1.603	3.134	4.470	%95	%43	%179
Bütçe Dengesi (Açığı)	-201	-461	-659	%129	%43	%272

2023 Bütçesi ile:

- Gelirler geçtiğimiz Temmuz ayında 1 trilyonluk ek bütçe dahil 2022 bütçesine göre %43, 2021 bütçesine göre ise %172 artıyor.
- Her zaman olduğu gibi vergiler yine bütçe gelirlerinin omurgasını oluşturuyor. Her 100 TL gelirin 84 TL'si vergilerden gelecek. İktidarın 2023 enflasyon hedefi %25 olmasına rağmen vergi gelirleri ek bütçe dahil 2022 yılına göre %41, 2021 yılına göre %175 artıyor.
- Giderler 2022 yılına göre (ek bütçe dahil) %43, 2021 yılına göre ise %179 artıyor.
- 2022 bütçe teklifinde 230 Milyar TL olan bütçe açığı geçtiğimiz temmuz ayında hayata geçirilen ek bütçe ile tam %100 artırılarak 460 Milyar TL'ye çıkarılmıştı. Bütçe açığı 2023 yılında ise 659 Milyar TL'ye çıkarılmaktadır

Gelir ve giderde hedeflenen enflasyonun (%24,9) iki katına yakın artış “enflasyonist bir bütçe” ile karşı karşıya olduğumuzu ispatlıyor.

Bütçe açığındaki olağan üstü artış ise iktidarın bu tutarı yaklaşan seçimlerin yatırımı haline getirmeyi hedeflediğini, koltuğunu kaybetmemek için “bugün kaşıkla ver yarın kepçe ile geri al” taktiğini hayata geçireceğini gösteriyor.

BÜTÇEDE SERMAYENİN KARA DELİĞİ: VERGİ HARCAMASI

Yıl	Toplam Vergi (Milyar TL)	Vergi Harcaması (Milyar TL)	Vergi Harcaması / Toplam Vergi (%)
2016	459	30	%6,5
2018	613	132	%21,5
2020	833	196	%23,5
2022	1.258	336	%26,7
*2023	3.200	994	%31

Kaynak: Merkezi Yönetim Bütçeleri, *Hedeflenen

Bütçelerde sermaye lehine açılan “vergi harcaması” adlı kara delik yoksuldan alıp zengine verme politikasının en temel aracı haline gelmiştir. Adaletsizlik daha ilk adımda kanunlarla yaratılıyor. İstisna ve muafiyetler sonucunda devlet her yıl yüz milyarlarca vergi gelirinden vazgeçiyor.

Buna da “vergi harcaması” deniliyor.

Adil bir vergi sisteminde söz konusu muafiyet ve istisnaların dar gelirli, ücretli kesimler için kullanılması esastır. Türkiye’de ise halkın, emekçilerin yararlanabildiği vergi harcaması sermayenin, patronların yararlandığı tutarlara nazaran devde kulak kalmaktadır. Vergi harcaması 2023 bütçesinde 994 Milyar TL ile toplam vergi gelirinin %31’ine ulaşmıştır.

2023 bütçesindeki vergi harcamasının 750 Milyar TL’si Kur Korumalı Mevduat (KKM) faizi gelirleri dahil olmak üzere faiz, kâr payı, rant gibi sermaye geliri elde edenlerden, servet zenginlerinden alınmayacak vergiye denk düşüyor.

VERGİ HARCAMASI İLE PATRONLADAN ALINMAKTAN VAZGEÇİLEN 750 MİLYAR TL İLE:

669 Milyar TL’lik bütçe açığı kapatılabilir.

Çalışanların vergi yükü hafifletilip ücretleri yükseltilebilir.

Binlerce işsize istihdam sağlanabilir .

24 derslikli 3 bin okul yapılabilir.

1.000 yatak kapasiteli 300 hastane yapılabilir.

1 Milyon 250 bin dar gelirli aileye aylık 5 bin TL yardım verilebilir.

VERGİ ADALETSİZLİĞİ SÜRECEK!

Bugün sokaktan birisini çevirip, “vergide adalet denilince aklınıza ilk ne geliyor?” diye sorsanız alacağınız cevap “az kazanan az çok kazanan çok vergi alınmasıdır” olacaktır. Nitekim mevcut anayasamızda bu durumu teyit etmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Madde 73

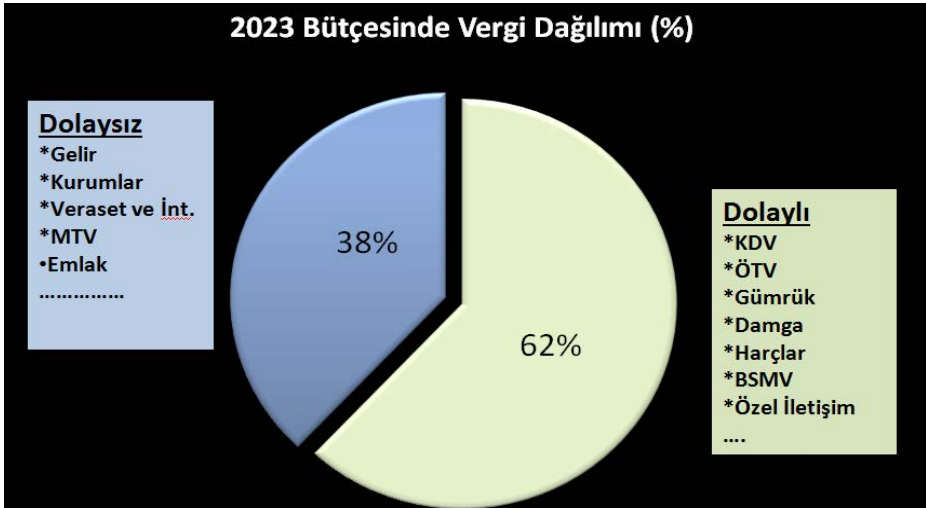
“Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır”

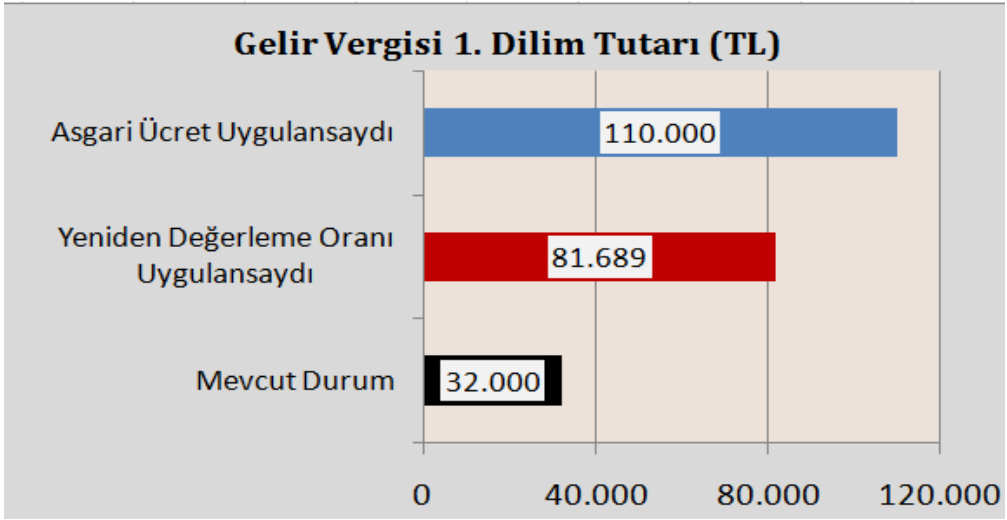
Öte yandan zengin ve yoksulun eşit oranda ödediği Katma Değer Vergisi (KDV), Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) gibi dolaylı vergilerin, vergi gelirlerindeki payı ne kadar yüksekse o ülkede vergi adaletinden söz etmek o kadar zordur.

Bu nedenle adil bir vergi sisteminin az ya da çok geçerli olduğu ülkelerde toplam vergilerin ortalama %65-70’i kazançtan-gelirden alınan dolaysız vergilerden %30-35’i ise tüketimden alınan dolaylı vergilerden oluşmaktadır.

Oysa ülkemizde yıllardır bütçe gelirlerinin tüm yükü adaletsiz vergilerle emekçi kesimlerin ve halkın omuzlarına yıkılmıştır.

1990’da toplam vergi gelirlerinin yüzde 48’i dolaylı vergi iken söz konusu oran son 10 yılda %70’e kadar çıkmış, adaletsizlik kalıcılaştırmıştır. 2023 yılı bütçesinde toplanan vergilerin %38’i dolaysız vergi iken %62’si dolaylı vergidir.

Bordrolular yıllardır ücretlerinden-maaşlarından kaynakta kesilen gelir vergisi ile adeta dilim dilim soyuluyor.

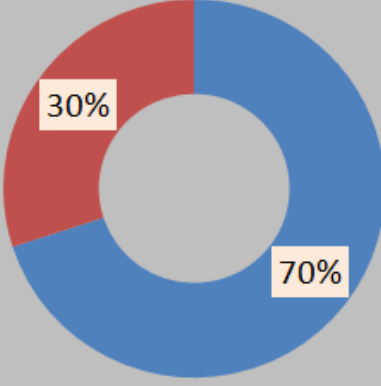
Çünkü ülkeyi yönetenler ücretlilerin Gelir Vergisi Tarifesinin belirlenmesinde kendi yaptıkları yasaları bile istedikleri gibi eğip büküyor.

2018 yılına kadar Bakanlar Kuruluna daha sonrasında Cumhurbaşkanına verilen yetki hep ücretlilerin aleyhine olacak şekilde kullanılmış, gelir vergisi dilim tutarları belirlenirken Yeniden Değerleme Oranlarının altında artışlar yapılmıştır.

- Vergi uzmanı Ozan Bingöl tarafından yapılan çalışma yeniden değerlendirme oranlarına birebir uyulması durumunda 2001 yılında 2.800 TL olan ilk vergi dilim tutarının 2022 Ocak ayı itibari ile 81.689 TL olacağını gösteriyor.
- Öte yandan aynı dönemde gelir vergisi dilim tutarlarının artışında asgari ücret artış oranı temel alınsaydı bugün 32 bin TL olan ilk dilim tutarı 110 bin TL olacaktı.
- Temmuzda çıkarılan ek bütçe ile bütçe gelirleri ve giderleri %80, asgari ücret %30 artırılırken gelir vergisi dilimleri sabit tutulmuştur. İkinci dilim tutarı bile 70.000 TL'de kaldığı için sene başında çıkarılan gelir vergisinde asgari ücret muafiyeti kağıt üstünde kalmıştır.

Sonuçta kamu emekçilerinin tamamı yılın ilk dönemi bitmeden %20 oranlı ikinci vergi dilimine, önemli bir bölümü ise %27 oranlı 3. Vergi dilimine girmiş bulunuyor.

2023 Bütçesinde Gelir Vergisinin Bölüşümü (%)

■ Bordrolular: 16 TL'nin 11 TL'si

■ Diğerleri: 16 TL'nin 5 TL'si

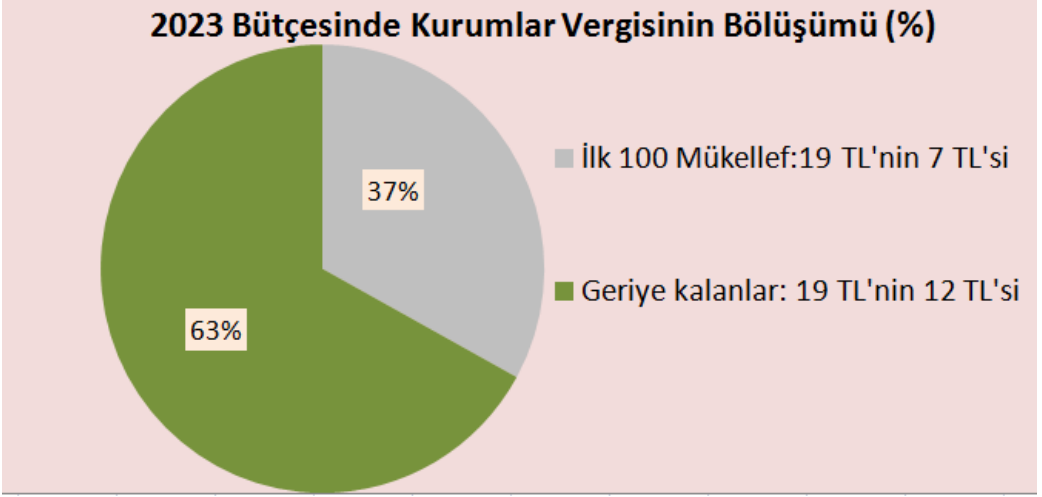
- 2023 Bütçesinde toplam 3 bin 200 Milyar TL vergi geliri hedefleniyor.
- Bunun 495 Milyarlık kısmını Gelir Vergisi oluşturuyor.
- Yani toplanan her 100 TL verginin yaklaşık 16 TL'si gelir vergisinden elde edilecek.
- Ancak her yıl olduğu gibi 2023 yılında da toplam gelir vergisinin %70'i maaşından, ücretinden kaynakta kesilen bordro mahkumlarının yani işçilerin ve kamu emekçilerinin cebinden çıkacak.
- Yani 16 TL'lik gelir vergisinin 11 TL'sini yine ücretliler ödeyecek.
- Geriye kalan 5 TL, yani toplam gelir vergisinin %30'u ise bugün itibari ile sayıları 3 milyonu aşan, aralarında on binlerce şahıs şirketi de bulunduğu mükellefler (beyanname veren ve basit usulde vergilendirilen mükellefler) tarafından ödenecek.

Patronlar Asgari Ücretli Kadar Vergi Ödemiyor!

Türkiye’de toplanan her 100 TL verginin ortalama 10 TL’si Kurumlar Vergisinden geliyordu. 2023 bütçesinde ilk kez dolaysız vergiler içinde, asgari ücretin vergi dışı bırakılmasından kaynaklı olarak Gelir Vergisinin payı düşerken, Kurumlar Vergisinin toplam vergiler içindeki payı 639 Milyar TL ile %19’a ulaşıyor.

Ancak bu durum sermayedarların ödediği kurumlar vergisi yükünün arttığı anlamına gelmiyor.

- Çünkü her yıl kurumlar vergisinin üçte birinden fazlası ilk 100 mükellef tarafından ödeniyor. 1 milyonu aşkın Kurumlar Vergisi mükellefi içinde, ilk yüz mükellefin başında ise Merkez Bankası, Ziraat Bankası, Halk Bankası gibi kamu bankaları ve BOTAŞ, Elektrik Üretim A.Ş gibi kamu kurum-kuruluşu geliyor.
- Dolayısıyla 2023 yılında her 100 TL vergi içinde 19 TL olması hedeflenen Kurumlar Vergisinin 7 TL'sini ilk 100 mükellef ödeyecek. Geriye kalan 12 TL ise aralarında on binlerce holding ve şirketin olduğu toplam 1 milyon 36 bin mükellef tarafından bölüşülüyor.
- Ayrıca Bütçe Kanun Teklifine göre bu kurumlardan gelecek yıl 'vergi harcamaları' adı altında 281 milyar TL'lik bir verginin alınmasından vazgeçiliyor.

Kısacası 2023 yılında da Türkiye’de yüz binlerce şahıs şirketi, koskoca holdingler, Limited-Anonim-Komandit şirketler, istisnalar bir yana, sadece çalıştırdıkları bir asgari ücretli işçi kadar dahi vergi ödememeye devam edecek.

Vergilerimiz Faize ve Hazine Garantilerine Gidecek!

- 2023 bütçesinde sermaye kesimleri sadece “vergi harcaması” ile korunmuyor.
- Ülkeyi yönetenlerin “Nas var” söylemlerine rağmen 2023 bütçesinde faiz giderleri rekor seviyeye çıkıyor.
- 2023’de ödeyeceğimiz her 100 TL verginin 18 TL’si faize gidiyor.

Bütçe (Milyar TL)	2021	2022 (Ek Bütçe Dahil)	2023	ARTIŞ (%)		
				2021-2022	2022-2023	2021-2023
Faiz Giderleri	181	330	566	% 82	% 72	% 213

- 2021 yılında 181 milyar, 2022 yılında 330 Milyar TL olan faiz giderleri 566 Milyar TL’ye çıkarak bütçenin üçüncü büyük gideri kalemi haline geliyor.
- Üstelik bu ödemeler içinde Merkez Bankası tarafından Kur Korunmalı Mevduat sistemine aktarılacak olan faiz ödemeleri bulunmuyor.

HER 100 TL VERGİNİN EN AZ 8 TL'Sİ KUR KORUMALI MEVDUAT SİSTEMİNE VE KÖİ PROJELERİNE GİDECEK

- Yükselen döviz kuruna çare olarak sunulan Kur Korumalı Mevduat (KKM) sistemine Hazineden yapılan ödemeler 2022 yılının ilk dokuz ayında 85 Milyar TL'ye ulaştı. Üstelik bu tutara Merkez Bankası'nca yapılan ödemeler dahil değil.
- KKM 2023 yılında da devam edecek. Yani yükselen döviz kuruna ağırlıklı bölümü önemli bir servetin sahibi olan mevduat sahiplerine hazineden, merkez bankasından daha doğrusu hepimizin cebinden para aktarılmaya devam edilecek.
- KKM'nin 2023 yılı için toplam maliyetinin en az 150 Milyar TL olacağı tahmin ediliyor.

MilyarTL	2022 BÜTÇE TASARISI			2023 BÜTÇE TASARISI		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ulaştırma Projeleri	20,4	23,6	26,3	26	53,7	69,5
Şehir Hastaneleri Toplam	21,5	24,2	25,6	25,9	46,7	60,3
1- Hizmet Bedeli	7,5	8,1	8,6	8,2	19	23
2 - Kullanım Bedeli	14	16,1	17	17,7	27,7	37,3
TOPLAM (MilyarTL)	41,9	47,8	51,9	51,9	100,4	129,8

Kaynak: Prof. Dr. Mustafa Durmuş-2023 MYB Değerlendirmesi

- Hizmet alsak da almasak da şehir hastaneleri, yol, köprü, havaalanı gibi projelere yani Kamu Özel İşbirliği (KÖİ) projelerine hizmet alım, kullanım bedeli olarak aktarılacak hazine garantileri 2023 bütçesinde de bol kepçe devam ediyor.
- KÖİ projeleri için 2022 yılında yapılan 51,9 Milyar TL 2023 bütçesinde %93 artırılarak 100,4 Milyar TL'ye çıkarılıyor.

KAMU YATIRIMLARINA KAYNAK YOK!

İktidar bütçeden aslan payını eğitime ve sağlığa ayırdık diye övünüyor. Ama söz konusu bütçelerin milli gelir içindeki payından hiç bahsetmiyor.

Kaldı ki bütçeden eğitim ve sağlık başta olmak üzere kamu hizmetlerine ayrılan payın zaten %80'ni personel giderleri ve sosyal güvenlik devlet primi giderlerinden yani zorunlu giderlerden oluşuyor. Üstelik kamu hizmetlerine yatırım gideri her yıl düşmeye devam ediyor.

Örneğin OECD ortalamasına göre eğitim bütçesinin milli gelire oranı % 6 iken bu oran 2023 bütçesinde sadece % 2,3'dir. Yine MEB bütçesinden eğitim yatırımlarına ayrılan pay 2002 yılında yüzde17,18 iken 2023 bütçesinden ayrılan pay bunun nerdeyse yarısına (% 9,18) denk geliyor.

Tüm kamu hizmetlerine ayrılan yatırım harcamalarının toplam bütçe içindeki payı ise %10'da kalıyor.

Kısacası her 100 TL verginin 18 TL'sini faize ayıranlar 85 milyonun yararlandığı kamu hizmetlerine bütçe gelirlerinin sadece %10'nu ayırıyor.

Otoriterleşmeye ve Savaşa Ayrılan Kaynaklar Artıyor!

- Özellikle son 5 yıldır hayata geçirilen tüm bütçeler gibi 2023 bütçesinde de “savunma ve güvenlik harcamaları” adı altında otoriterleşmeye, silahlanmaya ayrılan kaynaklar artmaya devam ediyor.
- Suriye’den, Libya’ya, Afrika’ya uzanan emperyal arayışların, Kürt sorununda benimsenen çözümsüzlük politikalarının, iç ve dış politikada izlenen gerginlik stratejisinin ülkemizi getirdiği nokta silahlanma harcamalarında dünyada ilk on ülke arasına girmek olmuştur.
- 2023 yılı bütçesinde toplanacak her 100 lira verginin en az 15 TL’si silahlanma için harcanacaktır.
- Yeni okullar açma, emekçilere insanca yaşayacak ücret verme, öğrencilere daha sağlıklı ortam hazırlığı müjdesi vermeyen iktidar önümüzdeki yıllarda yeni cezaevleri yapacağı müjdesi vermeye devam etmektedir.
- 2023 yılı bütçesi toplumsal ilişkilerin ve yaşam tarzlarımızın dinsel referanslarla şekillendirilmeye çalışılacağına, laiklik karşıtı faaliyetlerin devam edeceğine dair de ciddi veriler sunmaktadır. Din hizmetlerine ayrılan payın 2023 bütçesinde %117 artırılması bu duruma yeterince açıklık getirmektedir.

BÜTÇEDE KADIN YİNE YOK!

Türkiye’de Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçe (TCDB) merkezi yönetim düzeyinde 2008’de gündeme gelmiş, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü’nün 2008–2013 dönemini kapsayan Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı’nda TCDB uygulaması için hazırlık çalışmalarının başlatılmasına yönelik strateji tanımlanmıştır. 2014–2018 dönemini kapsayan Onuncu Kalkınma Planı’nda da TCDB konusunda farkındalık oluşturulacağı ve örnek uygulamaların geliştirileceği belirtilmiştir. Bu örnek uygulamalar bütçe dönemlerinde bütünlüklü değerlendirilmemiş, hükümet söylem düzeyinde dile getirmiş olmasına rağmen pratikleştirmemiştir.

AKP/MHP iktidarının 2019–2023 dönemini kapsayan On Birinci Kalkınma Planı’nda TCDB konusuna yer verilmemesi ve 2020 yılından itibaren iktidarın toplumsal cinsiyet eşitliği ifadesini kullanmaktan vazgeçmesi, TCDB’nin iktidarın gündemi olmaktan çıktığını göstermektedir.

2023 bütçesinde de önceki bütçeler gibi kadınların işgücüne, istihdama katılmadaki eşitsizlik başta olmak üzere yaşadıkları toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizliklerin çözümüne yönelik bir adım atılmamıştır.

Kadın istihdamında OECD ülkeleri arasında son sırada yer alan Türkiye’de kamu sektöründe istihdam edilen kadın işçilerin oranı 2020’de yüzde 29’dan Mayıs 2022 yüzde 18’e düşmüştür. Buna karşın ne Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nın (ASHB) 2022 performans programında ne de 2023 bütçe teklifinde kadın istihdamına ne kadar bir bütçe ayrıldığına ilişkin bir kalem yoktur.

İktidarın “güçlü aile” adı altında “makbul kadın” yaratma anlayışının bir sonucu olarak kreşlere kamu bütçesinden harcama yapılması yasaklanmış ve birçok kamu kreşi kapatılmıştır. Özel kreşlerin pahalı ve denetimsiz olması nedeniyle kadınlar çalışma yaşamından çekilip çocuk bakımını üstlenmek zorunda bırakılmıştır.

ASHB’nin 2022 programında belirtilen “Şiddetin Önlenmesi ve İzlenmesine Yönelik Hizmetler” için ayrılan 129 Milyar ödeneğin yarısının bile kullanılmaması, iktidarın şiddetle mücadeledeki ikiyüzlülüğünü çarpıcı bir şekilde gözler önüne sermektedir. Mevcutta 154 adet olan sığınma evinin 159’a çıkarılması hedeflenmiş, ancak belediyelerin 100 bin nüfusu aşan yerlerde sığınak açma yükümlülüğü göz ardı edilmiştir.

ASHB’nin genel bütçe içerisindeki payında daha önceki yıllara göre bir artış yaşanmıştır. Ancak bunun nedeni seçim için araçsallaştırılan “Yoksullukla Mücadele Ve Sosyal Dayanışma” adı altında ayrılan paydır. Bakanlık yürütmesi gereken kamu hizmetlerini “hayır işi” gibi sunmakta, ihtiyaç sahiplerini azaltacak bir politika üretmek yerine sosyal yardımlara bağımlı kişi sayısını artırmaktadır.

Sonuç olarak 2023 bütçesi önceki bütçeler gibi toplumsal cinsiyet eşitsizliğini gündemine alıp çözüm üreten değil, eşitsizlikleri arttıran bir bütçedir. Kadınların istihdama, kamusal hizmetlere, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan şiddete karşı korunma haklarına erişimi için çözüm olmadığı gibi bakım ve ev içi emeğinin kamusal hizmetler aracılığıyla paylaşımı için de çözüm üretmemektedir.

Toplumsal cinsiyete
duyarlı bir bütçenin
hayata geçirilmesini
istiyoruz.

2023 BÜTÇESİNDE NE VAR?

NE YOK?

- Tüm vergi yükünü emeği ile geçim mücadelesi veren milyonlara, halka yıkma var.

- Ama onların taleplerine kulak verme, “bütçe hakkını” tanıma yok.

- 4,6 Trilyon TL bütçe geliri hedefi var.

- Bu gelirden kamu emekçisine, işçiye, asgari ücretliye, emekliye, çiftçiye bir şey yok.

- Muafiyet ve istisnalarla patronlardan en az 750 milyar vergi alınmasından vazgeçme var.

- Kamu hizmetlerine yatırıma, yeni hastane, okul yapmaya kaynak yok.

- İşsizlik maaşından bile vergi kesintisi var.

- Ama borsa kazancına vergi yok

- Her 100 TL verginin 18 TL'sini faize ayırma var.

- Her dördünden biri okula aç giden çocuklarımıza bir öğün yemek verilmesi için kaynak yok.

- Savuma –Güvenlik Harcamalarına 470 Milyar var.

- Yangın söndürme uçağı almaya kuruş yok.

- Kur Korumalı Mevduat sistemine, müşteri garantili şehir hastanelerine, yol, köprü, havaalanı KÖİ projelerine bizim cebimizden bol kepçe hazine garantisi ve faiz var.

- Artan mazot, gübre, ilaç maliyeti nedeniyle toprağını ekemeyen çiftçiye destek yok.

- Kadın istihdamına, sığınaklara, kreşlere, bir bütün toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bütçe yok.

BU BÜTÇEDEN BİZE HAYIR YOK!

HALKTAN-EMEKTEN YANA BİR BÜTÇE İSTİYORUZ!

Ülkedeki mevcut tablonun daha fazla sürdürülmesi bugün derin bir yoksulluğa, işsizliğe, güvencesizliğe itilen halkın, emekçilerin yükünün daha da artırılması, geleceğinin çalınması demektir.

- İçinde bulunduğumuz kriz koşulları emekten, halktan yana bir bütçeyi yakıcı bir ihtiyaç haline getirmiştir.
- Biz KESK olarak yıllardır iktidarda kimin, kimlerin olduğuna aldırmaksızın bunun mücadelesini veriyoruz.
- En başından beri kendini iktidarların memuru değil, halkın kamu emekçisi olarak görenlerin mücadele örgütü olarak sadece kendimiz için değil, herkes için halktan, emekten yana bir bütçe istiyoruz.

HALKTAN, EMEKTEN YANA BİR BÜTÇE İÇİN:

- Öncelikle bütçe hakkımızın önündeki engellerin kaldırılmasını istiyoruz. Halkın, emekçilerin onların örgütlü yapılarının bütçe süreçlerine etkin katılımının sağlanmasını istiyoruz.
- Kamu hizmetlerinin piyasalaştırılmasına, tasfiyesine ve özelleştirme soygununa son verilmesini istiyoruz.
- Kamu hizmetlerine ve yatırımlarına bütçeden ayrılan payın artırılmasını istiyoruz.
- Vergide adalet istiyoruz.
- Az kazananadan az, çok kazananadan çok vergi alınmasını istiyoruz!

EMEĞE KÖLELİK DAYATAN POLİTİKA VE UYGULAMALARA SON VERİLMESİ İÇİN:

- İşsizliği önlemek için istihdam garantisi ve desteği verilmesini,
- Ücretlerin yoksulluk sınırının üzerinde, insanca yaşamaya yetecek bir seviyeye çıkarılmasını,
- Her türlü güvencesiz istihdama son verilmesini, herkese güvenceli iş ve güvenli gelecek sağlanmasını,
- Sendikal hak ve özgürlüklerin önündeki engellerin kaldırılmasını,
- Başta ILO sözleşmeleri olmak üzere uluslararası sözleşmelerle, evrensel sendikal hak ve özgürlüklerle uyumlu, tüm çalışanları kapsayan grev hakkı ile tamamlanmış gerçek bir toplu pazarlık sistemine geçilmesini,
- Kamusal sosyal güvenlik ve emeklilik sisteminin güçlendirilmesini,
- Engellilere yönelik kamu hizmetlerinin geliştirilmesini, engelli hizmetleri için ayrılan bütçenin %1,6'dan, %5'e çıkarılmasını

İSTİYORUZ.

VERGİDE ADALET İÇİN:

- Sermayeye indirim, istisna gibi adlar altında kaynak aktarılan vergi harcamalarına son verilmesini,
- Tükettiğimiz her şeyden alınan dolaylı vergilerin düşürülmesini,
- Gelir Vergisi dilim tutarlarının gerçek enflasyon ve büyüme rakamlarına göre artırılmasını,
- Gelir Vergisi birinci dilim oranının %15 ten %10'a düşürülerek, yoksulluk sınırına kadar olan maaşların-ücretlerin birinci vergi diliminde sabitlenmesini,
- Temel tüketim maddelerinde KDV'nin sıfırlanmasını,
- Kar, faiz ve servet gelirlerine tanınan ayrıcalıklar kaldırılmasını,
- Toplumun en zengin %1'lik kısmının Milli Gelirin %54'üne el koyduğu, geri kalan %99'un payına ise Milli Gelirin sadece %46'sının düştüğü adaletsiz tabloya son verilmesi için belli bir servet düzeyinin üzerindeki zenginlerden servet vergisi alınmasını,
- Emekçilerin sağlık, eğitim, gıda, barınma, giyim, elektrik, ısınma giderleri için ödediği vergilerin gelir vergisi matrahından mahsup edilmesini,
- Halkın cebinden alıp Kamu Özel İşbirliği (KÖİ) projelerine, Kur Korumalı Mevduat (KKM) sistemine aktarılan Hazine garantilerine son verilmesini

İSTİYORUZ.

YOKSULLUĞU ÖNLEYİCİ KORUYUCU TEDBİRLERİN HAYATA GEÇİRİLMESİ İÇİN:

- Temel tüketim maddelerinde KDV'nin sıfırlanmasını, fiyatlarının geçici olarak dondurulmasını,
- Yoksul hanelere doğrudan nakit desteği verilmesini, 'Temel Gelir Güvencesi' uygulamasının başlatılmasını,
- Enerji fiyatlarındaki artışların halka yansıtılmamasını, bu alanda acil kamulaştırmalar yapılmasını,
- Kamu hizmetlerinin piyasalaştırılmasına, tasfiyesine ve özelleştirme soygununa son verilmesini, kamu hizmetlerine ve yatırımlarına bütçeden ayrılan payın artırılmasını,
- Sözleşmeli, taşeron, ücretli, vekil gibi her türlü güvencesiz istihdama son verilmesini, tüm kamu emekçilerinin güvenceli-kadrolu istihdam edilmesini,
- Bütçe hakkımızın önündeki engellerin kaldırılmasını, halkın, emekçilerin bütçe süreçlerine etkin katılımının sağlanmasını,
- Kaynakların savunmaya, güvenlikçi politikalara, silahlanmaya değil; Adaletin tesis edilmesi, emek-barış-demokrasi için kullanılmasını,

İSTİYORUZ.

Bu talepler sadece bizim değil milyonların talepleridir.

Bu nedenle sadece mevcut iktidarı değil, yaklaşan seçimin soncuna göre olası iktidar adaylarını da emekçilerin, halkın sesine kulak vermeye davet ediyoruz.

Sömürü, yoksulluk, talan düzeninin emek, barış, toplumsal cinsiyet karşıtı sermaye yanlısı bütçelerine karşı;

Toplumsal %99'unu oluşturan başta kamu emekçileri olmak üzere tüm emekçileri, dar gelirli vatandaşlarımızı kadınları, gençleri "Halktan, Emekten Yana Bütçe" için birlikte mücadele etmeye çağırıyoruz.

SYNDICAT
EUROPÉEN
TRADE UNION

HALKTAN EMEKTEN YANA BÜTÇE

www.kesk.org.tr

KESK1995

KESK1995

KESK1995